

ločba je pesek v oči lahkovernem, ker trdijo geometri, da treba več ko 10 let vztrajnega dela, ako se hoče izvršiti kataster v onih pokrajinah, kjer ga dosedaj še ni, pri sedanji upravi pa niti v 20 letih ne bo mogoče ustvariti katastra, na podlagi katerega se predpisuje zemljiški davek.

Kaj določa načrt novega jakona? Upeljuje se tri vrste davkov:

1. Davek na dohodke zemljišč, stavb, podjetij in delavnic, iz obresti in rent, od dela.
2. Davek na skupne dohodke, (dohodnina).
3. Davek na skupno premoženje.

Ponavljja se stara pesem v novi, poslabšani izdaji. Mesto dveh vrst davkov, se upeljuje tri vrste davka. — Dohodek zemljišča na primer bo trikratno obdačen, delavec, ki živi od dela svojih rok, bo plačeval davek na dohodke od dela in še povrh dohodninski davek. Mesto bolj priprostega davčnega sistema, ki bi potreboval manj osebja in bi se davek lahko hitro in dobro odmeril, pa se upelje nova vrsta davka (davek na skupno premoženje). Ta davek se bo odmeril od obične vrednosti premičnega in nepremičnega imetja; kot obična vrednost se v smislu par. 153 predloga smatra cena, katera se mora doseči v navadnem življenju. Davek se začne plačevati od premoženja v vrednosti 100.000 K in znaša za vsakih 4000 K dve kroni, pri višjem premoženju 4 kroni, 8 kron do 60 kron za vsakih 4000 kron premoženja. Z ozirom na visoko cenilno vrednost naših posestev bi morali posestniki plačevati letno tega novega davka nad 700 kron, večji posestniki pa nad 6000 kron.

Zakonski načrt, kakor ga je predložila vlada, je za nas nesprejemljiv, ker poslabša sedanje stanje. Krivična je določba, da se pri prvi vrsti davka obdači zemljišče z 20 odstot. čistega dohodka, rente in obresti z 10 odstot., podjetja itd. tudi le z 10 odstot. čistega dohodka.

Potrebno je, da se izjednačijo davki v celi državi, a to na način, kakor sta to napravili Italija in Nemčija leta 1920. Predloženi načrt zakona pa je posnetak madžarske davčne zakonodaje, katero odklanjamo, ker preveč obremenuje najširše sloje ljudstva, to je kmeta, in delavca. Protij temu načrtu so tudi strokovnjaki v finančnem ministrstvu, kateri poznajo gospodarske razmere in katerih pogled sega preko Madžarske.

Naše stališče glede novih davkov in davčne zakonodaje povdarjajo jasno resolucije, katere so se sprejele na zborovanjih Kmetijske zveze dne 13. avgusta t. l. v Rečici ob Savinji in dne 17. septembra 1922 v Bočni. Vse naše občine, gospodarske organizacije, krajevni odbori Kmetijske zveze naj nemudoma v sejah zavzamejo stališče radi novega davčnega zakona in pošljejo tozadavne resolucije Jugoslovanskemu klubu v Beograd, narodna skupščina.

Resolucije se glase:

Davkoplačevalci protestirajo:

1. Proti uvedbi davka na poslovni promet za kmete, ki le tu in tam napravijo kako lesno kupčijo, ki se stalno ne pečajo z lesno trgovino.
2. Proti zvisanju invalidskega davka, ki se naj v bodoče plačuje i kot doklada k že itak previsoki dohodnini.
3. Proti odpravi pozivov za napoved dohodkov, proti odpravi plačilnih nalogov in skrajšanju rokov za prizive pri dohodnini.
4. Proti nejednakosti davkov v posameznih pokrajinah, proti nejednaki odmeri in **nejednakemu izterjevanjudavkov v celi državi,**

ter zahtevamo:

1. Da se potom moderne, pravične davčne reforme čimprej izjednačijo davčna bremena v celi državi.
2. Da se v komisije, ki se bodo pečale z davčno reformo, pritegnejo i zastopniki vseh gospodarskih kro-

«Kaj pa bo?» vpraša eden izmed radovednih gledalcev, tuje po zunanosti. «Ali odhaja nov regiment na bojišče? Ali smo dobili zmago?»

«Kaj ne veste —?» mu hitita razlagati dva mesarska vajenca. «Sedajle ga bodo pripeljali —!»
«Koga —?»
«No — tistega izdajalca, — tistega farja!»
«Farja —?»
«Seveda! — Hujskal je! Ustrelili ga bodo! Saj vsi —!»

«Ze gredo!» se oglasijo klici spredaj. Onstran mostu se prikaže gruča ljudi. Naglo stopajo. Stirje vojaki peljejo vklejenega človeka, krog njih pa vpije in razsaja tolpa podivjanih ljudi.

Blize prihajajo. Tujec steza vrat čez stoteroglavo razburkano množico, da bi videl ujetnika.

Res je duhovnik. Črno oguljeno sukno nosi in na glavi širok obrabljen klobuk. Ovratnik mu je nekdo strgal in tudi suknja je na prsih razcepana. Njegov obraz je zasivel in otečen, kakor od udarcev. Nema dožnost in potrpežljiva vdanost mu sije iz lica. Roke ma vklejenje v verige.

Divje vpitje sprejme ujetnika. Par policajev skuša zadrževati deročo množico.

«Fej! — Izdajalec —!»
«Hujskač!»
«Na vešala z njim!»
«Postreliti jih je treba te izdajalske fantje!»
«Doli z njimi!»

Zbesnela množica zagrne vojake in ujetnika. Polivljan kovaški pomočnik plane nad duhovnika, zamahne s pestjo in ga z vso močjo udari po licu. Krí se

gov, ki bodo mogli dati točne podatke o davčni moči posameznih slojev.

Odklanjamo načrt davčnega zakona, katerega je izdelala komisija v finančnem ministrstvu, ker je isti kopija slabega madžarskega davčnega sistema, ki vsebuje poleg reelnih davkov in dohodnine še davek na premoženje; odklanjamo ga tudi radi tega, ker se nepri- merno višje obremenuje zemljišča ko obrt in trgovino.

Vladimir Pušenjak,
narodni poslanec.

Živinski sejmi.

Pred vojno smo imeli na Slovenskem skoro v vsaki župniji živinske sejme. Vojska nam je sejme ukinila. Živino so jemali s silo, potom revkizicij. Prav bi bilo, da bi sedaj dali občinam zopet pravico do živinskih sejmov. Dva haska so prinašali sejmi: Občine so imele lepe dohodke od sejmišč, a živinorejec je lahko na sejm prodal odvišno živino ali jo nakupil, ako jo je potreboval. Sedanja vlada, oziroma uprava, pa mnogim občinam ne mara dovoliti sejmov. Mariborsko okrajno glavarstvo n. pr. nasprotuje, da bi občine Sv. Ana, Sv. Jurij, Sv. Ilj, Jarenina in druge upeljale živinske sejme, ker se je baje bati «tihotapstva.» Kakor doznajemo, je v svojem uradnem poročilu na deželno vlado izrazil sumnjo tihotapstva državni živinozdravnik pri okrajnem glavarstvu, neki Mihelčič. Ta gospod s svojimi nepotrebnimi šikanami zavira razvoj živinoreje, namesto da bi jo podpiral. Mož je tako dolgo vrtal in rovaril na vse strani, da je spravil priljubljenega višjega živinozdravnika g. Pirnata proč iz Maribora. G. Pirnat je šel ljudem na roko. Po nedeljah je hodil od fare do fare predavat o živinoreji itd. Živinorejci brez ozira na politično strankarstvo so vzljubili g. Pirnata in to je mnogolegleda demokrata in samostojnega Mihelčiča jezilo. Sedaj pa še ta gospod nalašč nasprotuje, da bi naše občine dobile živinske sejme.

Svetujemo prizadetim občinam, da znova zahtevajo sejme in vložijo pri okrajnih glavarstvih utemeljene prošnje. Prepis prošenj pa pošljite tudi Tajništvu Slovenske ljudske stranke, da isto zaprosi naše poslance za posredovanje.

Občine! Ne dajte si vzeti starih pravic!

Iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

Iz tržišča z živim blagom.

Vlada je znatno povišala izvozno carino na naše živo blago z namenom, da bi se z omejitvijo izvoza znižale cene mesa in masti. Vlada je bila uverjena, da bodo cene padle radi poviška izvozne carine, a dozdaj ni prav nobenih znakov, ki bi oznanjali padec živini. Vsled Pucljeve carinske politike je prestal izvoz svinj iz naše države. Iz Francije, Nemčije in Čehoslovaške prihajajo vesti, da padajo cene živemu blagu in sicer tako zdato, da bi se sedaj ne izplačal naš izvoz živine v inozemstvo. Povišana carina je zadela izvoznikarje živine kar preko noči, mnogi niso mogli kriti svojih obvez, sedaj morajo dobavljati živino za zelo visoke cene in trpijo pri tem velikanske zgube. Debele svinje se plačujejo na južnih železniških postajah po 19 do 21 dinarjev, kar znači, da so v Zagrebu po 94 K 1 kg. Mesnate svinje težje vrste prihajajo vsled visoke izvozne carine le v malih količinah na trg, med tem, ko plačujejo za lažje, na katere je naložena neznatna carina ali so sploh carine proste, od 85 do 90 K 1 kg. Mast pa plačujejo v Zagrebu po 150 K 1 kg.

Žitni trg.

Naš žitni trg je še vedno na zelo slabih nogah radi poteškoč na državnih železnicah. Železniški minis-

ulije. Nekdo drug ga sune pod rebra, da jekne in odleti po tleh. Vojak pomaga zvezanemu na noge. Krotko vstane, s sklonjeno glavo in povešenimi očmi stopi naprej.

In med uvjnim vpitjem in tulenjem se vali množica za ujetnikom.

«Ampak povejte mi, vpraša tujec par zaostalih ljudi, «kaj pa je pravzaprav zagrešil?»

«Kaj —? Hujskal je v nedeljo pri pridigi naše ljudstvo in zoper državo je govoril! Prav mu je! Še huje bi jih morali prijeti te protidržavne ljudi!»

Tujec je kimal z glavo in obraz se mu je zresnil. Zamišljen je gledal za drvečo množico.

III.

Osem let pozneje.

Narodni praznik je. Slavnostni prostor je ves v zastavah. Tisočglava množica se tare okrog visokega odra, šumenje in vrvenje se dviga iz nje, le težko je razumeti slavnostnega govornika. Zdaj pa zdaj ga prekinejo burni medklici «Tako je!» — «Živijo!» — «Živijo Jugoslavija!»

Celo uro se trudi govornik. Bliža se koncu.

«Pozdravljam vas, ki ste trpeli in delali za ujedinjenje, vsi, ki ste z neuklonljivim pogumom strli verige suženstva in hlapčevanja, ki ste pognali iz dežele samooblastnega tujca. Ne pozabite na žrtve ki ste jih prinesli za ujedinjenje, — ne pozabite nanje zlasti tedaj ne, ko se bodo oglašali pri vas črni izdajalci domovine, ki škilijo preko meje — («Proč z njimi!» — «Fej!») —, ki hujskajo naše ljudstvo zoper državo in ujedinjenje! Varujte se teh temnih, protidržavnih elementov, — pokažite jim vrata — (Doli s farji!) —.

Nekje v zadnjih vrstah se dvigne hrup.

ter vedno obljublja, da bo dal vagon in lokomotive na razpolago za prevoz prehrane v pasivne kraje, pa to so le prazne obljube brez dejanj. Večja žitna trgovina je naravnost onemogočena radi brezobzirne malomarnosti železniškega ministrstva. Izstradana Dalmacija si je naročila nekaj moke iz Amerike, jo tudi že dobila, a njena kakovost nikakor ni zadovoljiva, Dalmatinci jo seveda kupujejo za drag denar, ker naša vojvodinska moka ne more v Dalmacijo radi zastoja v železniškem prometu. Odpomoč v prehrani dospe gladni Dalmaciji veliko prej iz daljne Amerike, nego iz Vojvodine, Banata in Srema.

Večje kupčije s pšenico se ne sklepajo radi ničvrednega prometa na železnicah, cene novi pšenici so od 1625 do 1650 K. Producenti zelo ponujajo oves, ki se giblje v cenah med 1200 do 1240 K. Ječmen je skoraj brez prometa, povprašujejo po ječmenu še edino le pivovarne in ga plačujejo po 1540 do 1600 K, ječmen za krmiljenje pa je v ceni med 1450 do 1500 K. Koruza stane 1450 do 1550 K. Moka nularica od velikih mlinov stane 27 K, ona slabše vrste pa je pri kilogramu cenejša za 1 do 1.50 K.

Vreme se je zadnje dni znatno zboljšalo, kar je posebno dobro došlo koruzi, katero povsod trgajo. O koruzni žetvi po Vojvodini poročajo, da je dobra. Izvoz našega žita v inozemstvo je povsem prestal, ker ni mogoče dobiti vagonov za prevoz, a je tudi izvozna carina tako visoka, da ne bi mogla naša žita konkurirati z žiti drugih žitorodnih držav, ki so naše sosede in so imele letos dokaj boljše žetev, nego je bila naša.

Vinski trg.

Lepi jesenski dnevi, ki so sedaj nastopili — da bi tudi držali — bodo veliko pripomogli k zboljšanju kvalitete belih vin. Škoda, da so naši vinogradniki, osobito po južnih krajih, že začeli trgati, vina teh prvogodnjih trgačev bodo pač veliko slabša.

Glede trgovine z vinom moramo ponovno naglasiti, da stojimo nekako v sredini vinske krize. V krajih Vršac-Bijelacrkva plačujejo sedaj 3500 K za 100 l in vinogradniki bodo v ožigled letošnji ugodni trgatvi izpostavljeni naravnost katastrofi. Radi dnevnega poslabšanja v železniškem prometu je prišla trgovina z južnimi vini v popoln zastoj. Iz te prometne omejitve se ne bomo pod sedanjim režimom rešili. Vinotržci se morajo boriti z velikimi poteškočami, niti ne morejo sklepati večjih kupčij, ker ne morejo misliti na odpremo nakupljenih ali prodanih vin za cele mesece naprej. K prometnim težavam je še prišla pomisleka vredna težkoča — denarja je vsaki dan manj! Banke ne dajejo velikih vinotržcem kreditov, vino ostaja producentom in po južnih vinorodnih krajih čakajo padca vinskih cen. Vsi obeti g. ministra Puclja, da se bo glede vinske trgovine obrnilo na bolje, so zastoj, dokler bo kluboval g. prometni minister vsakemu zboljšanju prometa. S Češko-slovaško smo sklenili pogodbo za izvoz 150.000 hl naših vin, a na prevoz teh vin ni niti misliti, ker se naših glede prehrane pasivnih krajev ne moremo preskrbeti s kruhom radi malomarnosti železniške uprave, a kaj še le, da bi mislili na odpremo 150.000 hl naših vin v Čehoslovakijo. Od ministra Puclja razobnanen uspeh z vinoprodajno pogodbo s Čehoslovaki bo padel v vodo, ker g. Puclju se noče pokoriti g. prometni minister, kateremu ni pri srcu niti srbijansko vinogradništvo, kaj še le slovensko!

Dalmatinski mošt kupujejo samo po 18 K 1 l v okolici Bakra, kjer je izpadla trgateg sicer slabo, a kvaliteta je izvrstna. Izvoz dalmatinskih vin bo neznačajen, ker so cene še vedno previsoke in mi ne moremo na pram inozemstvu konkurirati v cenah z madžarskimi vini.

Naša vinska trgovina se še edino giblje z desertnimi vini, osobito z Ljutomerčanom. Veliki in ugledni vinotržci zagotavljajo, da se bodo poskusili na svetovnem vinskem trgu z najboljšimi vini, da s količakaj

Duhovnik se je prikazal na oglu ulice. Oguljeno črno sukno ima in star, obrabljen klobuk. Krotko in mirno hoče mimo.

Pa par poslušalcev ga opazi.

«Glejte ga! Izdajalca domovine!»

«Hujskač!»

Še več ljudi se obrne. Hrup raste.

Duhovnik pogleda po izzivačih. Oči mu zažarijo v užaljenem ponosu. Odpre usta, hoče nekaj reči. Gornja ustnica kaže brazgotino in par zobov ima polomljenih.

Pa ustavi se. Oči se mu povesijo, vdana, potrpežljiva krotkost mu leže na obraz, obrne se in gre nazaj, odkoder je prišel.

Nekdo stopi za njim.

«Dovolite!»

«Prosim!»

«Ali niste vi tisti duhovnik, ki so ga pred leti, ob začetku vojne, gnali vojaki tod, ker je — ker je —»

«Ker je baje hujskal naše ljudstvo zoper tedanjo državo —» «Seveda sem tisti! — Pravzaprav bi me morali danes slaviti kot mučenika —. Poglejte tule.» Pokazal je na razklano čeljust in polomljene zobe.

«Mesto tega pa me tudi danes imenujejo hujskača —. Ali naj jim grem dokazovat svojo nedolžnost —? Čemu bi se razburjal —? Je vedno tako bilo in bo vedno tako! Pred osmimi leti kakor danes in kakor pred 1900 leti —. Ali naj bo učenec nad svojim Mojstrom —? Ali se naj služabniku drugače godi nego se je godilo njegovemu Gospodu —? Pa z Bogom!»

Odšel je. Tujec pa je zmajal z glavo in zamišljen zrl za njim.

Na slavnostnem prostoru so ploskali in klicali živijo vnesenim besedam govornika.